

Kokonaismaanpuolustuksen lainsäädännön kehitys

Totaalisen maanpuolustuksen johto-organisaatio viimeisteltiin puolustusneuvostossa lähinnä pääministeri Sukselaisen kaudella. Seuraavalle vuosikymmenelle siirtyivät päätökset eräistä laeista ja asetuksista, joita katsottiin tarvittavan vakinaistamaan poikkeusolojen suunnittelua ja johtamista. Asiaa tutki toimikunta apulaisoikeuskansleri E.J. Mannerin johdolla, mutta lakia "Maanpuolustuksen suunnittelusta ja valmistelusta" ei lopulta toteutettu. Käytännössä todettiin valmistelujen sujuvan ilman lakipohjaakin, sillä jokainen hallinnonhaara vastasi omasta osuudestaan.

Väestönsuojelulaki vuodelta 1958 velvoitti rakentamaan suojatiloja ja järjestämään koulutusta. Pohjana olleessa uhkakuvassa oli vielä voimakas toisen maailmansodan vaikutus, eikä ydinsodan aiheuttaman kaukolaskeuman uhkaa otettu riittävästi huomioon. Puolustusneuvoston suosituksesta 22.5.1959 annetussa väestönsuojeluasetuksessa määrättiin valmistelujen käytännön suorituksesta. Uutena tehtävänä oli luoda säteilyvalvontaverkko ja kehittää muutenkin ydinsäteilyltä suojautumista.

Kokonaismaanpuolustuksen eri aloille muodostettiin 1950-luvun lopulta alkaen kattava suunnittelu- ja neuvottelukuntajärjestelmä. Jo vuodesta 1955 toiminut puolustustaloudellinen suunnittelukunta vakinaistettiin lailla 20.5.1960. Syksyllä 1959 asetetun toimikunnan esityksestä perustettiin valtioneuvoston päätöksellä 7.9.1961 maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta. Kohta seurasivat muun muassa henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta sekä viestialan ja lääkintähuollon neuvottelukunnat. Samaan toimenpidesarjaan liittyi myös maanpuolustuskurssien aloittaminen keväällä 1961. Niiden suurin merkitys oli alusta alkaen maanpuolustuksen suunnittelu- ja toteutusvastuussa olleiden tutustuttamisessa toisiinsa.

Lähteinä mm: Vilho Tervasmäki, Puolustushallinto sodan ja rauhan aikana 1939 - 1978 (1978), s. 317 - 329; Pekka Visuri, Puolustusvoimat kylmässä sodassa (1994), s. 160 - 161.